

ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ ਰਾਜਪੁਰਾ ਰੋਡ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ:- ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੈਵੀਂ : ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲਾ-ਰਾਜਪੁਰਾ ਮੁੱਖ ਸੜਕ 'ਤੇ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਕਿਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਥੇ ਇਕ ਬਾਗ਼ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਲਗ-ਪਗ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ। ਨਵਾਬ ਸੈਫ਼ਦੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਲਈ ਇਕ ਨਿਵਾਸ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਬਾਗ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਚਰਨ-ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਸ ਨਿਵਾਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੈਵੀਂ ਸਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। 1774 ਵਿਚ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੈਫ਼ਾਬਾਦ (ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ) ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ (1798-1845) ਨੇ 1837 ਵਿਚ ਸੈਫ਼ਾਬਾਦ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਉਸਾਰੀ ਅਰੰਭ ਕਰਵਾਈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਲਗ-ਪਗ ਅੱਠ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਈ। 1983 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੁਰਧਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਥਾਨਿਕ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਗਿਆ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਇਮਾਰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ ਨੇ 1985 ਵਿਚ ਅਰੰਭ ਕਰਵਾਈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ 1990 ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ 16 ਹਾੜ੍ਹ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਚਰਨ-ਛੋਹ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਵੈਸਾਖੀ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ 14 ਏਕੜ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ, ਲੰਗਰ ਹਾਲ, ਸਰੋਵਰ, 12 ਸਟਾਫ਼ ਕਵਾਟਰ, ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਲਈ 20 ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰੇ ਅਤੇ 8 ਹਾਲ, ਪਾਰਕਿੰਗ, ਡੇਰਾ ਕਾਰ ਸੇਵਾ, ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ, ਯਾਦਗਾਰ ਬਾਬਾ ਦੁਆਧਾਰੀ ਜੀ, ਬੁੰਗਾ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਥ ਰਤਨ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੈਂਡਰਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 36 ਏਕੜ ਵਾਹੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੌਵੀਂ ਬਹਾਦਰ ਗੜ੍ਹ ਪਟਿਆਲਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਮਾਹਿਬ (ਬਹਾਦਰ ਗੜ੍ਹ)

